

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
58-506 Jelenia Góra, al. Jana Pawła II 7**

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA MIASTA JELENIEJ GÓRY
NA LATA 2024 – 2026”
za rok 2024**

Jelenia Góra, 2025 r.

Powiatowy program rozwoju systemu pieczy zastępczej dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2024 – 2026 został przyjęty Uchwałą Nr 739.LXXVIII.2024 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 6 marca 2024 r.

Celem nadrzędnym wskazanego wyżej programu jest rozbudowanie i wspieranie istniejącego systemu pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej, ze szczególnym uwzględnieniem pieczy rodzinnej oraz organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą.

Dla osiągnięcia głównego celu programu wyznaczonych zostało do realizacji pięć celów szczegółowych:

- promowanie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej,
- wsparcie już istniejących form pieczy zastępczej na terenie Miasta Jelenia Góra,
- wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
- praca z rodziną biologiczną oraz zwiększenie szans dzieci ukierunkowane na ich powrót do środowiska rodzinnego,
- kontynuacja i poszerzenie świadczonych usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W ramach wskazanych celów szczegółowych zrealizowano szereg zadań cząstkowych, które szczegółowo omówione zostały i przedstawione w formie danych liczbowych w kolejnych pięciu rozdziałach niniejszego sprawozdania.

Promowanie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą jest alternatywą dla dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziców biologicznych, którzy mają ograniczoną, zawieszoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni. Pobyt dziecka w pieczy zastępczej to czas kiedy rodzina biologiczna ma możliwość podjąć wszelkie działania umożliwiające powrót dziecka pod jej opiekę lub gdy jest to niemożliwe, uregulowanie sytuacji prawnej dziecka i dążenie do przysposobienia. Przygotowuje także dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia oraz pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki. Podczas pobytu w pieczy zastępczej dzieci uczą nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych. W pieczy zastępczej dzieci mają zaspakajane potrzeby emocjonalne, bytowe, zdrowotne, edukacyjne i kulturalno-rekreacyjne.

Pieczą zastępczą działa dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, a do prawidłowego rozwoju konieczne jest zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa i miłości.

W 2024 r. w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego kolportowano ulotki oraz plakaty. w trakcie różnego typu imprez okolicznościowych na terenie Miasta Jelenia Góra udostępniano także materiały promocyjne w postaci różnego rodzaju gadżetów, tj. długopisy, kolorowe balony, podkładki pod myszki komputerowe, znaczki odblaskowe oraz opaski odblaskowe. W roku sprawozdawczym na stronie facebookowej pn. Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem MOPS Jelenia Góra umieszczane były najważniejsze informacje dotyczące pieczy zastępczej, poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych oraz inne ważne sprawy związane

z rodzicielstwem zastępczym, w tym informacje dotyczące różnego rodzaju projektów kierowanych do rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. W trakcie Pikniku integracyjnego dla rodzin zastępczych zorganizowanego w czerwcu 2024 r. do lokalnej prasy udzielono wywiadu, w którym poruszono tematykę rodzicielstwa zastępczego w Mieście Jelenia Góra wraz z informacją o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze. Również w roku sprawozdawczym udzielono wywiadu do Radia Żłote Przeboje, który był cyklicznie emitowany na antenie.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Jelenia Góra wciąż jest niewystarczająca. W 2024 r. funkcjonowało ogółem 139 rodzin zastępczych, w tym 110 spokrewnionych, 26 rodzin zastępczych niezawodowych i 3 rodziny zastępcze zawodowe, w tym 2 o charakterze pogotowia rodzinnego oraz jeden rodzinny dom dziecka. Wskazać należy, iż jedna rodzina zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego podjęła decyzję o rezygnacji z tej funkcji od kwietnia 2024 r.

W czerwcu 2024 r. pracownicy Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem po raz czwarty zorganizowali **Piknik Integracyjny dla Rodzin Zastępczych** z Miasta Jelenia Góra, który został połączony z obchodami Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Piknik został zorganizowany przy wsparciu Fundacji „Moja Fundacja” oraz sponsorów, dzięki którym można było ufundować upominki dla rodzin zastępczych. Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem dąży do tego, aby piknik stał się imprezą cykliczną, w trakcie której rodziny zastępcze będą mogły wymieniać się swoimi doświadczeniami.

W grudniu 2024 r. dzięki akcji pn. „Zaprzęg św. Mikołaja”, którą ogłoszono na portalu społecznościowym Facebook, zorganizowano paczki mikołajkowe dla wszystkich dzieci z rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Listy do Mikołaja napisało 195 dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wszystkie prezenty zostały dostarczone do placówek opiekuńczo-wychowawczych, a dzieci z rodzin zastępczych bawiły się na zabawie mikołajkowej zorganizowanej przez pracowników Działu w Zespole Placówek Pozaszkolnych - Centrum Wspierania Uzdolnień w Jeleniej Górze.

W 2024 r. zostało przeprowadzone jedno szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, w którym wzięło udział 6 osób. Otrzymały one kwalifikacje do pełnienia roli rodziny zastępczej. Wskazać również należy, iż trzech pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze posiada uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.

Jednym z obowiązków organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest zawieranie umów o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. Umowy takie zawiera się zgodnie z przyjętymi limitami rodzin zastępczych zawodowych na dany rok uwzględnionymi w 3-letnich powiatowych programach rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2024 - 2026 zaplanowano, iż w 2024 r. zostanie zawarta jedna umowa o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. Nie udało się znaleźć rodziny bądź osoby, która podjęłaby się tak trudnego zadania jakim jest pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Jednocześnie należy wskazać, iż od 1 stycznia 2023 r. na terenie Miasta Jelenia Góra funkcjonuje jeden rodzinny dom dziecka.

Wsparcie już istniejących form pieczy zastępczej na terenie Miasta Jelenia Góra

Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w rozwiązywaniu problemów związanych z opieką nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej świadczona jest w głównej mierze przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2024 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zatrudnionych było 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, co jedynie częściowo pokrywało zapotrzebowanie w tym zakresie. Aby zapewnić pełną i cykliczną pracę z rodzinami zastępczymi w Ośrodku należałoby zatrudnić dodatkowo **co najmniej 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**, wówczas praca z rodzinami zastępczymi jak i pełnoletnimi wychowankami wchodzącymi w proces usamodzielnienia byłaby w pełni realizowana.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej może objąć swoim wsparciem nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Średnio koordynatorzy zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze pracowali z 17 rodzinami. Zaznaczyć należy, iż ok. 35 rodzin, które złożyły wniosek o wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, nie zostało objętych tym wsparciem ze względu na brak dodatkowych etatów na wskazane stanowiska.

W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objęte były 84 rodziny zastępcze.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej było dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi specjalistami pracującymi z dzieckiem i rodziną zastępczą, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2024 r. przeprowadzili 183 zespoły ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 40 zespołów ds. oceny rodzin zastępczych.

W 2024 r. zostało sporządzonych 191 opinii dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 40 opinii dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych. Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili 41 opinii na potrzeby i prośbę Sądu. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wystosowali 12 wniosków do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej. Do Ośrodka Adopcyjnego zostało zgłoszonych 13 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Ponadto dla potrzeb Sądu Rejonowego przeprowadzono 17 wywiadów w środowiskach na podstawie, których sporządzono 17 opinii dotyczących osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W przypadku wystąpienia sytuacji problemowych w rodzinach zastępczych, koordynatorzy podejmowali działania mające na celu poprawę sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Przeprowadzane były wizyty w szkołach, rozmowy z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym. Analizie podlegały zgłaszane przez rodziców zastępczych trudności opiekuńczo-wychowawcze. Opracowywany był także plan

działań interwencyjnych i naprawczych. Ocenie podlegały kontakty dzieci z rówieśnikami, stosunek do dorosłych, relacje między poszczególnymi członkami rodziny. W sytuacji, kiedy w trakcie pracy z rodziną stwierdzony został brak zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, sporządzono do Sądu Rejonowego wnioski o powrót dziecka do rodziny biologicznej, bądź też o umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do Sądu Rejonowego złożono 7 wniosków o rozwiązanie rodziny zastępczej.

W 2024 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podejmowali szereg innych działań mających na celu wspieranie rodzin zastępczych:

- 15 rodzin zostało zgłoszonych do akcji charytatywnych, tj. „Szlachetna Paczka” i „Wielka Paka dla Dzieciaka” dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 10 dzieci z rodzin zastępczych zgłoszono do wyjazdu wakacyjnego organizowanego przez kuratorium oświaty we Wrocławiu,
- motywowano rodziny zastępcze do udziału w szkoleniach organizowanych przez instytucje zewnętrzne,
- świadczone pomocy rodzinom zastępczym w uzyskiwaniu informacji z innych instytucji, tj. ZUS, Urząd Skarbowy,
- udzielono pomocy w ustaleniu wizyt u specjalistów (m.in. tj. psycholog, pedagog),
- pomagano w wypełnianiu i składaniu wniosków o przydział mieszkania z zasobów komunalnych Miasta Jelenia Góra,
- udzielano pomocy rodzinom zastępczym w złożeniu elektronicznych wniosków do ZUS o przyznanie świadczenia „Dobry Start”.

Zarówno koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej jak i asystenci rodzin poza ustawowymi zadaniami dodatkowo podjęli się wsparcia opiekunów tymczasowych ustanowionych przez sąd dla dzieci ukraińskich, które przebywają w Polsce w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy. Łącznie Sąd ustalił 110 opiekunów tymczasowych dla 140 dzieci.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiony został przekrój problemów, w zakresie których koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspomagali rodziny zastępcze.

Lp.	Rodzaj problemów	Liczba rodzin zastępczych, których problem dotyczy
1.	ZABURZONE RELACJE RODZINNE, W TYM :	
	1.1. Nieumiejętność stosowania właściwej komunikacji interpersonalnej	52
	1.2. Problemy z rodzinami biologicznymi	72
	1.3. Brak umiejętności wytworzenia pozytywnej atmosfery wychowawczej	50
2.	PROBLEMY WYCHOWAWCZE ZWIĄZANE Z DZIEĆMI, W TYM :	
	2.1. Zachowania opozycyjno – buntownicze dzieci	41
	2.2. Uleganie negatywnym wpływom środowiska	30
	2.3. Skłonność do zachowań impulsywnych	31
	2.4. Niskie poczucie własnej wartości, niska samoocena	42
	2.5. Brak poczucia więzi rodzinnej	78
	2.6. Brak poczucia bezpieczeństwa, będący wynikiem	29

	dotychczasowych doświadczeń	
	2.7. Zachowania agresywne	21
3.	PROBLEMY WYCHOWAWCZE, ZWIĄZANE Z POSTAWĄ OPIEKUNÓW, W TYM:	
	3.1. Brak wypracowanego modelu wychowawczego	46
	3.2. Brak tolerancji i zrozumienia wobec niektórych zachowań dzieci, niewłaściwe postrzeganie dziecka	42
	3.3. Niska wiedza o potrzebach dziecka	42
	3.4. Postawa nadmiernie ochraniająca wobec dziecka, nadopiekuńczość	23
	3.5. Niska kontrola własnych emocji	24
	3.6. Zbyt liberalny styl wychowania	16
	3.7. Zbyt wysokie wymagania wobec dziecka	15
	3.8. Przeciążenie sprawowaniem opieki nad dzieckiem	63
	3.9. Nieumiejętność wyznaczenia dziecku obowiązków adekwatnych do jego wieku	25
	3.10. Nieumiejętność wyegzekwowania u dziecka właściwych postaw i zachowań	48
	3.11. Niepójny system nagradzania dzieci i utraty przywilejów	26
	3.12. Przyzwalanie dzieciom na nadmierne korzystanie z TV i komputera	68
	3.13. Brak umiejętnego zorganizowania dziecku czasu wolnego	54
4.	PROBLEMY SZKOLNE, W TYM :	
	4.1. Trudności w nauce	49
	4.2. Nieregularne realizowanie obowiązku szkolnego, wagary	24
	4.3. Niechęć do korzystania z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych	42
	4.4. Niechęć do odrabiania zadań domowych	62
	4.5. Brak wyznaczonego miejsca i czasu na naukę	18
	4.6. Problemy z zachowaniem w szkole	56
	4.7. Problemy w kontaktach z grupą rówieśniczą	48
5.	PROBLEMY FINANSOWE, W TYM :	
	5.1. Nieumiejętność gospodarowania własnymi środkami finansowymi	44
	5.2. Niskie dochody	21
	5.3. Bezrobocie	6
6.	PROBLEM UZALEŻNIENIA I WSPÓLUZALEŻNIENIA, W TYM:	
	6.1. Nadużywanie alkoholu przez członków rodziny zamieszkujących wspólne z rodziną zastępczą	14
	6.2. Współuzależnienie i związana z nim dezorganizacja życia rodzinnego	18
	6.3. Zazywanie substancji psychoaktywnych przez dzieci wychowywane w pieczy zastępczej	6
	6.4. Palenie papierosów przez dzieci wychowywane w pieczy zastępczej	15
	6.5. Uzależnienie od nikotyny dorosłych członków rodziny	64
	6.6. Symptomy uzależnienia od komputera	19
7.	PROBLEMY ZDROWOTNE, W TYM :	
	7.1. Choroby psychiczne	15
	7.2. Zła kondycja zdrowotna dzieci	25
	7.3. Niepełnosprawność dzieci	17
	7.4. Choroby przewlekłe dzieci	22

Jak wynika z przedstawionego zestawienia zakres problemów, z jakimi borykają się rodziny zastępcze jest bardzo złożony. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy pracują w zadaniowym systemie czasu pracy i mogą świadczyć wsparcie dla rodzin zastępczych o różnych godzinach w ciągu dnia, w wymierny sposób ułatwiło rodzinom zastępczym funkcjonowanie. Zarówno rodziny zastępcze, jak i dzieci wychowywane w rodzinnej pieczy zastępczej, otrzymały specjalistyczne wsparcie. Jednocześnie należy nadmienić, iż liczba zatrudnionych koordynatorów w stosunku do liczby rodzin zastępczych jest wciąż niewystarczająca.

Zakres jakościowy i ilościowy działań pomocowych podejmowanych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj podejmowanych działań pomocowych na rzecz rodziny	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia
1. DZIAŁANIA NA RZECZ PODNIESIENIA KOMPETENCJI RODZINY	
1.1. Poradnictwo z zakresu pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami (Zespół FAS, ADHD, autyzm, zaburzenia zachowania i emocji, dysleksja)	92
1.2. Poradnictwo z zakresu radzenia sobie z zachowaniami trudnymi, tj. agresją, buntem, nieśmiałością, wycofaniem	99
1.3. Poradnictwo z zakresu wyboru właściwego stylu wychowania	125
1.4. Pomoc w wyznaczeniu dzieciom obowiązków domowych	82
1.5 Pomoc w budowaniu prawidłowych relacji pomiędzy członkami rodziny, zwiększanie umiejętności interpersonalnych poprzez zachowania asertywne oraz rozwiązywanie konfliktów	106
1.6 Przeciwdziałanie stosowaniu kar fizycznych, ukazywanie negatywnych następstw ich stosowania	87
1.7 Budowanie u dziecka poczucia bezpieczeństwa poprzez wytwarzanie odpowiednich warunków środowiska wychowawczego	82
1.8 Wyznaczenie czasu na naukę, odpoczynek i zabawę	67
1.9 Poradnictwo z zakresu budowania pozytywnej atmosfery wychowawczej	103
1.10 Poradnictwo z zakresu właściwego nagradzania dziecka	99
1.11 Propagowanie podmiotowych relacji pomiędzy członkami rodziny	107
1.12 Wsparcie emocjonalne w sytuacjach trudnych	95
1.13 Pedagogizacja rodziców z zakresu właściwego użytkowania TV i komputera, rozmowy na temat bezpieczeństwa dziecka w sieci, instrukcje dotyczące zakładania filtra rodzicielskiego	104
1.14 Działania integrujące członków rodziny	93
1.15 Zachęcanie do udziału w wydarzeniach kulturalnych	97
1.16 Wskazywanie na mocne strony dziecka i możliwości rozwijania ich	103
1.17 Ustalenie „regulaminu domowego”, wyznaczenie obowiązków poszczególnych członków rodziny, wskazanie na właściwy sposób komunikacji	84
2 DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE DZIECKO UMIESZCZONE W PIECZY ZASTĘPCZEJ	
2.1. Wdrażanie elementów terapii pedagogicznej z wykorzystywaniem specjalistycznych metod pracy z dzieckiem niepełnosprawnym, tj.: edukacyjna, integracja sensoryczna, terapia behawioralna, Metoda Ruchu Rozwijającego, arteterapia, trening relaksacyjny, ćwiczenia grafomotoryczne, ćwiczenia logopedyczne, ćwiczenia ogólnorozwojowe, zabawy wspomagające kontrolowanie emocji, gry i zabawy integrujące, ćwiczenia percepcji słuchowej i wzrokowej, ćwiczenia w schemacie własnego ciała, ćwiczenia orientacji	32

w przestrzeni, ćwiczenia usprawniające pamięć, terapia zabawowa	
1.2. Rozwijanie zainteresowań dziecka: motywowanie do udziału w kołach zainteresowań, konkursach szkolnych, zawodach sportowych	87
1.3. Rozmowy na temat współzawodnictwa i zazdrości pomiędzy dziećmi	62
1.4. Motywowanie rodziny do podjęcia terapii logopedycznej, psychologicznej, pedagogicznej	85
1.5. Motywowanie do regularnego uczęszczania na zajęcia lekcyjne, rozmowy na temat wagarów, ich przyczyn i konsekwencji	68
1.6. Rozmowy na temat kontaktów z rówieśnikami, diagnoza kontaktów z grupą rówieśniczą z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych /test niedokończonych zdań/	86
1.7. Wspierające rozmowy na temat kontaktów z rodzicami biologicznymi, diagnoza relacji z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych /test niedokończonych zdań, linia życia /	94
1.8. Pomoc w wyborze szkoły, planowanie ścieżki edukacyjnej	39
1.9. Kontakty z rodzicami biologicznymi, mające na celu poprawę jakości relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi	70
1.10. Towarzystwo w trakcie wizyt w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	7
1.11. Pozyskanie wolontariuszy, lub korepetytorów celem udzielenia pomocy w nauce	5
2. DZIAŁANIA NA RZECZ POMOCY RODZINOM W TRUDNEJ SYTUACJI MATERIALNEJ	
3.1. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia, wyszukiwanie ofert pracy, redagowanie CV	9
3.2. Pomoc w planowaniu budżetu domowego	7
3.3. Pozyskanie na rzecz rodziny zastępczej odzieży zimowej i zabawek	120
3.4. Poradnictwo w zakresie sposobów uregulowania zadłużeń	6
3. DZIAŁANIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM	
4.1. Pozyskanie informacji na temat form wsparcia osób uzależnionych, motywowanie do podjęcia terapii, w tym w trybie stacjonarnym oraz dla osób współuzależnionych	65
3.2. Profilaktyka uzależnień: rozmowy na temat uzależnień ich konsekwencji i mechanizmów, udostępnianie literatury z zakresu uzależnień, wskazanie na placówki /lekarzy/, inne kontakty pomocne w terapii uzależnień, dostarczenie testów do kontroli uzależnienia oraz filmu na temat uzależnienia od tytoniu, motywowanie do kontrolowania czasu spędzanego przez dzieci przed komputerem	89
3.3. Wyznaczenie miejsca do palenia papierosów, uświadomienie na temat palenia biernego	19
3.4. Pomoc w redagowaniu wniosków do Prokuratury Rejonowej w sprawie skierowania na przymusowe leczenie osób zamieszkujących z rodziną zastępczą będących uzależnionymi od alkoholu	5
4. DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWY SYTUACJI ZDROWOTNEJ	
1.1. Rejestracja do lekarzy specjalistów: okulisty, ginekologa, laryngologa, neurologa, psychiatry dziecięcego, umówienie spotkania z psychologiem	27
1.2. Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez motywowanie do aktywności fizycznej, dbałość o higienę osobistą, przestrzeganie czystości w miejscu zamieszkania	85
2. POZOSTAŁE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ KOORDYNATORÓW RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	
2.1. Opinie sporządzone do Sądu Rejonowego w zakresie sprawowania	162

pieczy nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą	
2.2. Sporządzenie wniosków do Sądu Rejonowego o zajęcie stanowiska i ingerencję wobec rodziny zastępczej	17

W ramach programów ogłoszonych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej przystąpił do realizacji:

1. Rządowego Programu wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2024 r., w ramach którego zostały uzyskane środki na:
 - 1) dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka, przysługujących za 2024 r., począwszy od dnia 1 stycznia, za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia wskazanej funkcji,
 - 2) dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługujących za 2024 r., począwszy od dnia 1 stycznia, za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia wskazanej funkcji.
2. Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka”.

W ramach tego programu zostały dofinansowane wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka. Kwota dofinansowania 14.242,20 zł umożliwiła dofinansowanie kosztów wynagrodzeń dwóch rodzin zastępczych zawodowych.

Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osoba usamodzielniania co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielniania oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. W przypadku braku opiekuna programu usamodzielniania, opiekunem zostaje pracownik socjalny Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przyjmując na siebie obowiązek pomocy i nadzorowania wychowanka. Każdy wychowanek powinien posiadać indywidualny program usamodzielniania zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnianie. Program ten jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wraz z opiekunem usamodzielniania co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności. Określane są w nim cele i zadania wychowanka, jego plany edukacyjne oraz życiowe.

W 2024 r. indywidualne programy usamodzielniania były przygotowane dla 3 wychowanków, natomiast w przypadku wychowanków posiadających indywidualny program usamodzielniania przeprowadzono dodatkowo 41 aktualizacji Indywidualnego Programu Usamodzielniania oraz 6 zakończeń programu. Pracownicy socjalni podejmowali szereg działań wspierających i informacyjnych na rzecz rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Były również podejmowane działania na rzecz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w zakresie oddziaływań wychowawczych, rozszerzania kompetencji społecznych oraz pomoc w poprawie warunków socjalno-bytowych. Pracownicy

socjalni Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem podjęli kontakt z 175 środowiskami objętymi wsparciem i pomocą Działu, w tym uczestniczyli we wszystkich zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Pracownicy socjalni podejmowali także szereg działań wspierających i informacyjnych na rzecz rodzin zastępczych, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, tj.:

- prowadzenie rozmów wspierających, wychowawczych, motywujących, doradczych z wychowankami oraz rodzinami zastępczymi,
- wskazywanie rozwiązań bieżących problemów, sytuacji konfliktowych,
- pomoc w pisaniu pism, składaniu wniosków, np. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wydziału Gospodarki Mieszkaniowej, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- pomoc w nawiązaniu, utrzymaniu oraz poprawie relacji między rodziną zastępczą a rodziną biologiczną,
- przygotowanie opinii na wniosek Sądu,
- wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”,
- informowanie o koloniach, mikołajkach i innych imprezach organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze, zgłaszanie rodzin do udziału w projektach, koloniach itp.,
- pomoc w szukaniu dodatkowych kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży,
- współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie na rzecz dzieci umieszczonych i opuszczających pieczę zastępczą,
- kierowanie w miarę potrzeb do różnych instytucji wspierających rodzinę i dzieci oraz dorastającą młodzież (poradnie specjalistyczne, doradca zawodowy, fundacje, biura prawne, sądy itp.),
- pozyskiwanie sponsorów i współpraca z nimi,
- nawiązywanie kontaktów z wychowawcami klas, pedagogami, współpraca z przedstawicielami szkół, do których uczęszczają wychowankowie pieczy zastępczej,
- sporządzanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia,
- przyjmowanie wniosków, sporządzanie decyzji,
- organizacja festynu integracyjnego dla rodzin zastępczych,
- podejmowanie działań na rzecz rodzin zastępczych poszkodowanych w powodzi 2024 r.,
- udzielanie pomocy doraźnej (doposażenie w sprzęt AGD, meble, wyprawki dla dzieci, środki higieniczne, piśmiennicze, odzież, obuwie, organizacja transportu),
- informowanie oraz zgłaszanie do innych dodatkowych benefitów: paczki żywnościowe organizowane przez Urząd Miasta Jelenia Góra, voucher na leki,
- informowanie o konferencjach, szkoleniach dla rodzin zastępczych,
- wykonanie mapy osób mogących wesprzeć wychowanka w procesie usamodzielnienia,
- pomoc w wytyczaniu celów bliższych i dalszych, wspieranie wychowanka w ich realizacji,
- pomoc edukacyjna, podtrzymywanie motywacji do nauki i ukończenia szkoły,
- pomoc i doradztwo w wyborze dalszego etapu kształcenia, motywowanie do podwyższania kompetencji społecznych,

- oddziaływania wychowawcze mające na celu wyrobienie właściwych postaw społecznych i przygotowanie do samodzielnego życia,
- modyfikowanie z usamodzielnianym i jego opiekunem Indywidualnego Programu Usamodzielnienia w miarę zmieniającej się sytuacji wychowanka,
- objaśnianie norm prawnych i przepisów dot. wychowanka,
- współpraca z opiekunem usamodzielnienia, rodziną wychowanka na rzecz sprawnej i skutecznej realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia,
- pozyskiwanie wolontariuszy chętnych do wsparcia wychowanka w dążeniu do samodzielnego niezależnego życia (opiekuna usamodzielnienia, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego itp.),
- doradztwo w zakresie wydatkowania uzyskanych świadczeń (na zagospodarowanie, usamodzielnienie),
- pomoc w poszukiwaniu ofert pracy na lokalnym rynku pracy,
- pomoc w znalezieniu miejsca zamieszkania (wynajem),
- pomoc w uzyskaniu lokalu z zasobów komunalnych miasta Jelenia Góra,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami mogącymi wesprzeć wychowanka w jego procesie usamodzielnienia,
- pomoc w wyposażeniu mieszkania w sprzęty AGD, meble itp.,
- udzielanie pomocy doraźnej w zorganizowaniu rzeczy niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w zorganizowaniu transportu,
- kierowanie do mieszkań treningowych, sporządzanie oceny okresowej oraz opieka i wsparcie wychowanków umieszczonych w ww. mieszkaniach.

Wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej po opuszczeniu pieczy zastępczej mogą korzystać ze wsparcia finansowego na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie.

W roku sprawozdawczym ze świadczeń na kontynuowanie nauki korzystało 16 pełnoletnich wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze oraz 8 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Z pomocy na zagospodarowanie skorzystało 3 wychowanków rodzin zastępczych oraz 9 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Natomiast pomocą finansową w formie świadczenia na usamodzielnienie objętych zostało 4 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz 7 wychowanków opuszczających placówkę. Poniżej przedstawione zostało finansowe zestawienie środków wydatkowanych na wskazane cele.

WSPARCIE FINANSOWE WYCHOWANKÓW RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ					
Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na zagospodarowanie		Pomoc na usamodzielnienie	
Liczba osób	Wydatkowana kwota w zł	Liczba osób	Wydatkowana kwota w zł	Liczba osób	Wydatkowana kwota w zł
16	114.289,10	3	9.086,00	4	24.985,00

WSPARCIE FINANSOWE WYCHOWANKÓW INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ					
Pomoc na kontynuowanie nauki		Pomoc na zagospodarowanie		Pomoc na usamodzielnienie	
Liczba osób	Wydatkowana kwota w zł	Liczba osób	Wydatkowana kwota w zł	Liczba osób	Wydatkowana kwota w zł
8	40.941,50	9	22.588,00	7	63.409,00

Wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej usamodzielniając się, w głównej mierze powracają do miejsca zamieszkania swoich rodziców biologicznych, ze względu na to, iż czas oczekiwania na mieszkanie z zasobów komunalnych miasta dla osób usamodzielnianych jest bardzo długi.

W związku z powyższym dla właściwej realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w lipcu 2021 r. zostały uruchomione na terenie Miasta Jeleniej Góry dwa mieszkania treningowe. Do realizacji tego zadania został zatrudniony koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, który jednocześnie sprawuje pieczę nad mieszkaniami oraz wychowankami tam zamieszkałymi. Z pobytu w mieszkaniach treningowych mogą skorzystać m.in. usamodzielnienie wychowankowie pieczy zastępczej.

Do zadań opiekuna mieszkań chronionych należą:

- rozpoznawanie problemów, zasobów, potencjału predyspozycji oraz potrzeb osób skierowanych do pobytu w mieszkaniu treningowym, a także ustalenie ścieżki reintegracji społecznej i/lub zawodowej,
- udzielanie mieszkańcom wsparcia mającego na celu naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności w zakresie: samoobsługi, samodzielności życiowej, rozwijania kontaktów społecznych, pełnienia ról społecznych,
- nadzór nad przestrzeganiem regulaminu mieszkania treningowego oraz nad właściwym jego użytkowaniem,
- monitorowanie pobytu użytkowników w mieszkaniu,
- wspieranie mieszkańców w rozwiązywaniu ich problemów,
- wspieranie i kontrola realizacji przez użytkownika indywidualnego programu usamodzielniania,
- współpraca z rodziną i opiekunami w procesie usamodzielnienia użytkowników mieszkania treningowego,
- udzielenie pomocy i wskazanie sposobów załatwienia spraw urzędowych i osobistych.
- dokonywanie co najmniej raz na 3 miesiące oceny sytuacji osoby korzystającej ze wsparcia w mieszkaniu treningowym,
- prowadzenie działań związanych z treningiem praktycznych umiejętności życiowych, w tym trening kulinarny, higieny, ekonomiczny, gospodarczy i obsługi sprzętu AGD i RTV.

W 2024 r. ze wsparcia w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych treningowych skorzystały 3 osoby. Pobyt w mieszkaniu treningowym proponowany jest każdemu wychowankowi, który opuszcza instytucjonalną lub rodzinną pieczę zastępczą. Wychowankowie w większości nie wyrażają zgody na pobyt w mieszkaniu, ze względu na to,

iż mieszkania te nie posiadają osobnych pokoi. W jednym mieszkaniu może przebywać trzech wychowanków, którzy dzieliliby jedno pomieszczenie sypialniane.

Praca z rodziną biologiczną oraz zwiększenie szans dzieci ukierunkowane na ich powrót do środowiska naturalnego

Asystenci rodziny zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze oprócz pracy prowadzonej na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, wspierają także rodziny, z których dzieci zostają umieszczone w pieczy zastępczej.

W 2024 r. asystenci rodziny podejmowali szereg działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny w codziennym funkcjonowaniu, a w szczególności podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. W 22 przypadkach asystenci występowali do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z wnioskiem o podjęcie działań zgodnych z art. 109 kodeksu rodzinnego, a w szczególności o ingerencję w wykonywanie władzy rodzicielskiej, ze względu na zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci i występującą przemoc w rodzinie, co bezpośrednio zagrażało bezpieczeństwu i zdrowiu dzieci. Sporządzili 24 opinie o bieżącym funkcjonowaniu rodziny w odpowiedzi na zapytania Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze oraz 10 opinii w odpowiedzi na zapytania Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze Wydział ds. Nieletnich i Patologii. W trakcie współpracy z rodzinami, asystenci rodziny podjęli działania celem umieszczenia rodzica z dzieckiem w domach dla samotnych matek. Działania te podjęto wobec 2 rodzin. W związku z występowaniem u większości rodzin problemu uzależnienia od różnego rodzaju substancji psychoaktywnych 10 osób zostało umieszczonych w ośrodku leczenia uzależnień, celem przejścia co najmniej 12-miesięcznej terapii.

Kontynuacja i poszerzenie świadczonych usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

W roku sprawozdawczym wydane zostały 54 skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Miasta Jelenia Góra.

Dane dotyczące wydanych skierowań przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba wydanych skierowań
1.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 1”	3
2.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 2”	5
3.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 3”	5
4.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 4”	5
5.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 5”	5
6.	Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”	22
7.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	9

W 2024 r. na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano łącznie kwotę 9.669.990,15 zł. Szczegółowy podział środków przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa placówki opiekuńczo-wychowawczej	Liczba umieszczonych dzieci	Kwota przekazanej dotacji
1.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 1”	19	1.350.745,14
2.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 2”	19	1.217.342,40
3.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 3”	17	1.185.142,87
4.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 4”	16	1.184.333,25
5.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 5”	17	1.191.447,74
6.	Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”	46	2.714.749,00
7.	Placówka opiekuńczo- wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	12 w tym 1 UKR	776.900,35 49.309,40

W związku z brakiem miejsc w pieczy zastępczej instytucjonalnej jak i rodzinnej Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, celem realizacji postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, poszukuje miejsc również poza terenem Miasta Jelenia Góra. W 2024 r. **na terenie innych powiatów zarówno w instytucjonalnej jak i rodzinnej pieczy zastępczej** przebywało 46 dzieci, w tym 1 dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 45 dzieci w rodzinach zastępczych. Dotacja przekazana innym powiatom na podstawie porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej w 2024 r. wyniosła 794.390,78 zł, w tym:

- opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w kwocie 47.011,25 zł,
- opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w kwocie 747.379,53 zł.